

LUNDS
UNIVERSITET

Kandidatuppsats i statsvetenskap STVK02, VT22
Statsvetenskapliga institutionen, Lunds universitet

Framställandet av två närliggande konflikter vid två skilda världsordningar

*En kvalitativ innehållsanalys av hur säkerhetsdiskursen utvecklats i svensk
medierapportering mellan Pragvåren 1968 och Ukrainakriget 2022*

Författare: Agnes Eklund

Handledare: Malena Rosén Sundström

Abstract

This study aims to examine in which way the Swedish security discourse has been portrayed in Swedish media during a nearby conflict at two separate time periods, Prague spring 1968 and the war in Ukraine 2022. The purpose is to find out how the security discourse in the media reporting has changed between these events. Through a qualitative content analysis as a method, news articles that have been published for a week from the time the respective invasion has taken place have been treated to answer the question. The theoretical framework consists of the concept of security and how it can be treated in different ways. This is supplemented by the theory of framing which is about how the media in its way of shaping its content affects the public and thus also politics. The articles and theories have been treated on the basis of the categories threat, the meaning for Sweden and other actors, to achieve the purpose. The result shows that the threatening actor is portrayed in a similar way in both events. However, the 2022 reporting has adopted a broader interpretation of threats and security. Furthermore, the significance of the invasion for Sweden has increased in 2022, and a Swedish connection to Europe and the EU is also emerging, together with a greater expectation of collective security.

Nyckelord: säkerhetsdiskurs, säkerhet, kollektiv säkerhet, hot, framing, Pragvåren, Ukrainakriget.

Antal ord: 9947

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
1 Inledning	3
1.1 Syfte och frågeställning	3
1.2 Bakgrund	4
1.2.1 Pragvåren 1968	4
1.2.2 Ukrainakriget 2022	5
1.3 Tidigare forskning	6
1.3.1 Tidigare forskning inom säkerhetsstudier	6
1.3.2 Tidigare forskning inom medias påverkan på samhället	6
1.3.3 Tidigare forskning inom Sveriges utrikespolitiska linje	7
2 Teoretiskt perspektiv	11
2.1 Säkerhetsbegreppet	11
2.2 Framing	13
2.3 Operationaliseringar	14
3 Metod och material	16
3.1 Metodologiska val	16
3.2 Material	18
3.3 Avgränsningar	18
3.4 Metodologiska konsekvenser	19
4 Resultat	22
4.1 Pragvåren 1968	22
4.1.1 Hot	23
4.1.2 Innebörd för Sverige	24
4.1.3 Andra aktörer	25
4.2 Ukrainakriget 2022	25
4.2.1 Hot	26
4.2.2 Innebörd för Sverige	27
4.2.3 Andra aktörer	30
5 Analys	32
5.1 Analys av hot	32
5.2 Analys av innebörden för Sverige	33
5.3 Analys av andra aktörer	35
6 Slutsats	37
6.1 Framtida forskning	38
Referenser	39

1 Inledning

Sverige befinner sig för tillfället geografiskt nära en väpnad konflikt. Efter flera veckors spänningar i området med en omvärld som håller andan och spekulationer kring olika utfall låter Ryssland den 24 februari 2022 invadera Ukraina (SVT Nyheter 2022). I Sveriges direkta närområde pågår i skrivande stund ett krig, och den otaliga nyhetsrapporteringen diskuterar konflikten inte minst utifrån Sveriges perspektiv.

Vid en pressträff hållen av Försvarsmakten den 31 mars 2022 anges det rådande säkerhetsläget likna det innan 1989, vilket anses vara början på slutet av Kalla kriget (Försvarsmakten 2022, 9:13). Detta banar väg för att behandla hur dagslägets situation, och mer specifikt den aktuella medierapporteringen, förhåller sig till den under Kalla kriget.

Denna studie ämnar således att göra just detta genom att undersöka den svenska medierapporteringen av Ukrainakriget 2022 och Pragvåren 1968, och utvecklingen där emellan. Världsordningen ser förvisso olik ut idag jämfört med 1968, för att inte även tala om ett svenskt medlemskap i Europeiska Unionen (hädanefter EU) och nära samarbete med North Atlantic Treaty Organization (hädanefter NATO). Även medielandskapet och journalistiken har utvecklats, till exempel med sociala mediers framväxt. Den gemensamma nämnaren är därför en konflikt i närområdet, och hur svensk media vid två olika tidpunkter valt att rapportera om detta utgör grunden för denna studie.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med studien är att undersöka framställandet av den svenska säkerhetsdiskursen i svensk media vid två tidpunkter, Pragvåren 1968 och Ukrainakriget 2022. Frågeställningen som denna studie, genom insamling och tolkning av nyhetsartiklar från respektive tidsperiod, har för avsikt att besvara är följande.

Hur har framställandet av Sveriges säkerhetsdiskurs utvecklats i svensk media från Pragvåren 1968 till Ukrainakriget 2022?

För att besvara frågeställningen som ämnar att fånga den svenska säkerhetsdiskursen ska empirin behandlas utifrån följande kategorier.

- Vilken aktör som porträtteras som hotet och, framför allt, hur denna framställs
- På vilket sätt den närliggande konflikten uttrycks ha för innebörd för Sverige
- Vilka kringstående aktörer (t.ex. FN, NATO, EU) som omnämns i medierapporteringen

Resultatet ska med hjälp av säkerhetsbegreppet och framing som teoretiskt underlag analyseras och besvara frågeställningen.

1.2 Bakgrund

1.2.1 Pragvåren 1968

I samband med att reformkommunisten Alexander Dubček i början på 1968 valdes till partichef för kommunistpartiet i Tjeckoslovakien hävdades censuren, samhällskontrollen lindrades och kulturlivet blomstrade (Nationalencyklopedin 2022 [a]). Denna utveckling betraktade de sovjetiska ledarna med oro då partiets fasta grepp lättat (Sveriges Radio 2013). Istället bevitnades en demokratisering av den kommunistiska regimen som inletts i samband med Dubčeks tillträde tidigare samma år. En frihet att resa utomlands, yttrandefrihet och en till viss del liberaliserad ekonomi var visionen för Tjeckoslovakien. Därför inleddes flertalet förhandlingar mellan sovjetiska och tjeckoslovakiska ledningen där Tjeckoslovakien fick lova sin lojalitet mot militäralliansen Warszawapaktens och mot marxismen-leninismen i stort (SVT Nyheter 2008). "Pragvåren" får ett slut när Tjeckoslovakien, trots förhandlingar, invaderas den 22 augusti 1968 av att sovjetiska stridsvagnar rullar in i huvudstaden Prag (Sveriges Radio 2013). Invasionen blir början på slutet för den reformprocess som Dubček påbörjat

(Utrikesmagasinet 2018). Hundratals människor dödades och hundratusentals flydde landet (Ibid).

1.2.2 Ukrainakriget 2022

Konflikten i Ukraina uttrycks ha påbörjats 2013 i samband med att Ukrainas före detta president Viktor Janukovitsj avvisade ett EU-förslag för ett frihandelsavtal, och skrev istället under ett avtal med Ryssland. Det ukrainska parlamentet röstade år 2014 för att avsätta den demokratiskt valda presidenten och ett arbete närmare försvarsalliansen Nato planerades istället att inledas. Att presidenten blivit avsatt fick pro-ryska reaktioner i landet och Ryssland tog, med hjälp av militära styrkor men utan strider, kontroll över Krimhalvön. I Krim hölls ett val där majoriteten som deltog röstade för att bli en del av Ryssland, vilket ogiltigförklarades av 13 av 15 länder i FN:s säkerhetsråd då folket i Krim inte har befogenheten att fatta ett sådant beslut. Ryssland annekterade Krim samma år, men de flesta länderna i världen har inte erkänt Krim som en del av Ryssland. Därefter har sammandrabbningar inträffat med den ukrainska armén på den ena sidan och pro-ryska rebeller på den andra. Rysslands annektering av Krim har betraktats som ett brott mot folkrätten. Således har västvärlden infört flertalet sanktioner mot Ryssland och vice versa (Globalis 2022).

En annan aspekt av den långtgående konflikten är den om vilken status det ryska språket bör tillskrivas i Ukraina, som eskalerade något i samband med att ukrainska parlamentet fråntog olika regioner rätten att bevilja bland annat ryska som det officiella språket. En oro för en ökad ukrainsk nationalism var effekten hos många av de rysktalande medborgarna i Ukraina. Utöver det har Natos ökade expansion österut i Europa, inte minst med Ukraina som uttryckt ett mål att arbeta mot ett medlemskap, sägs kunna betraktas som en provokation mot Ryssland som i större utsträckning blir omgivna av amerikanska militärbaser (Ibid).

Fredsavtal har tecknats mellan Ukraina, Ryssland och de pro-ryska separatisterna, både år 2014, arrangerat av Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), och 2015, vilket känns igen som Minskavtalet. Båda avtalen har brutits flera gånger (Ibid).

Volodymyr Zelenskyj väljs till Ukrainas president 2019 och inleder samtal med Putin för att göra något åt den underliggande konflikten mellan länderna. 2021 ökar spänningarna då ryska armén befinner sig med tiotusentals soldater vid gränsen. Ryssland kräver att Ukraina inte tillåts bli en del av Nato, varpå Ukraina betonar att de fattar sina egna beslut. 24 februari 2022 invaderar Ryssland Ukraina vilket har resulterat i miljontals flyktingar och tusentals döda civila. De ryska kraven för fred har varit ett erkännande av Krim som en del av Ryssland, att Ukraina inte blir en del av Nato och att utbrytarrepublikerna Luhansk och Donetsk självständighet accepteras (Ibid). I skrivande stund pågår fortfarande kriget i Ukraina.

1.3 Tidigare forskning

I detta avsnitt presenteras tidigare forskning inom området. Det visar således hur denna studie finner sin plats bland redan genomförd forskning, med en strävan efter att kunna bidra med något nytt.

1.3.1 Tidigare forskning inom säkerhetsstudier

Säkerhetsstudier, som kommer att utgöra grunden för tolkning av medierapportering i denna undersökning, har traditionellt betonat militära hot mot stater. Alternativa discipliner har med tiden förespråkat ett utvidgande av detta fokus för att erhålla en bredare innebörd som inkluderar fler hot (Hough 2018, s.2). Detta behandlas mer ingående i nästa avsnitt om teoretiskt perspektiv, då diskussionen kring vad säkerhetsstudier innefattar senare kommer att appliceras på medierapporteringen från Pragvåren 1968 och Ukrainakriget 2022.

1.3.2 Tidigare forskning inom medias påverkan på samhället

Relevant att behandla under detta segment är även den teoribildning som kommit att gå under namnet mediatization (på svenska medialisering), med bakgrund i att teorin om framing kommer användas som komplement till den om säkerhetsstudier i denna undersökning. Medialisering visar den framträdande och betydande funktion som media har för politiken. Detta inte minst med tanke på dess roll i

världens demokratier som den huvudsakliga källan till information. Även fast detta kanske framförallt gäller TV som medieformat, anses däremot nyhetstidningar fortsatt vara ett mer informativt medium (Strömbäck 2008, s.229). Denna teoribildning redogör för hur media påverkar både samhälle och politik, vilket bidrar till att motivera att genomföra en studie som denna. Jesper Strömbäck (2008) har redogjort för fyra faser av mediatization. För varje fas beskrivs massmedia utvecklas till att bli än mer oberoende av statliga och andra politiska organ och aktörer, med en ökad autonomi som i sista fasen resulterat i att den genom media förmedlade verkligheten till sist fått en större betydelse än den "objektiva" verkligheten (Strömbäck 2008, s.236-240). Medias inverkan på politik, samhälle och nyhetsrapportering gör framing till ett ämne väsentligt att ta i beaktning i en studie som denna, och kommer därmed att presenteras även det mer djupgående i nästa avsnitt.

1.3.3 Tidigare forskning inom Sveriges utrikespolitiska linje

Vid studiet av de två valda fallen är en framträdande skillnad mellan dem, som också är motiv för potentiell kritik, respektive tidpunkts varierande världsordningar. Idag kan diverse kringstående aktörer tänkas skilja sig åt från under Pragvåren 1968. Till exempel med tanke på att EU, såsom det känns igen idag inte var densamma 1968, och då Sveriges medlemskap i unionen kom först 1995 (Sveriges Riksdag 2021). Detsamma gäller för NATO som, trots att även den organisationen fanns 1968, idag har ett större utrymme i media. Det svenska samarbetet med och eventuella medlemskapet i organisationen är något av en idag aktuellt pågående diskuterad fråga (Sveriges Radio 2022). Exempel som dessa redogör för de olika omständigheterna vid respektive tidpunkt som inledningsvis kan bidra till ett ifrågasättande av valen av fall. Detta avsnittet ämnar däremot att presentera den tidigare forskning som, genomförd av Ola Tunander (1999), istället visar Sveriges nära förbindelse med NATO redan under kalla kriget.

Tunander redogör för hur Sveriges relation och anknytning till och inom NATO som inte helt olik den som de officiella medlemmarna, som Norge, Danmark och Island, hade. Istället spelade Sverige en betydande roll i stödandet av USA:s strategiska kärnvapenstyrkor, något som inte var allmänt känt, utan enbart för några

enstaka militära officerare och regeringsmedlemmar (Tunander 1999, s.174). Det hemliga militära samarbete som Sverige förde med NATO möjliggjorde ändå att officiellt stå utanför organisationens militära struktur, och inte vara bunden till att ansluta om ett krig bröt ut, men bestod samtidigt av en nära samverkan som pågick parallellt (Ibid, s.175). Sveriges säkerhetspolitiska linje var under kalla kriget "alliansfrihet i fred syftande till neutralitet i krig" (Säkerhetspolitiska utredningen 2002, s.445). Således kan hävdas att denna officiella ståndpunkt låg i konflikt med landets nära anknytningar till USA och NATO (Tunander 1999, s.177). Till exempel presenterade landets dåvarande statsminister Olof Palme på 1980-talet ett förslag om en nordisk kärnvapenfri zon, något som utgör en motsättning till USA:s regering. Samtidigt som detta presenteras, däremot, samarbetade Sverige militärt nära med USA, vilket tyder på en skiljaktighet mellan den verkliga taktiken och den officiellt deklarerade (Ibid, s.178). I ett visst hänseende, menar därför Tunander, har Sverige på så sätt varit en dold medlem av organisation (Ibid, s.183).

Ovan nämnda framställning av Sveriges nära band till NATO under kalla kriget ska återigen poängteras inte var något allmänt känt, då inte ens dåvarande svenska utrikesministrar var underrättade om relationen. Till och med uttrycks överbefälhavare i Sverige ha bränt NATO-filer för att inte tillåta sådan information existera officiellt (Ibid, s.184). Istället hölls banden Sverige och NATO emellan inom den militära hierarkin (Ibid, s.186).

Som anknytning till ovan har även Douglas Brommessons avhandling *Från Hanoi till Bryssel* (2007) valts att presenteras i detta avsnitt då han redogör för den svenska utrikespolitikens utveckling mellan 1969-1996. Detta har valts att behandlas i syfte att redogöra för hur Sveriges utrikespolitiska hållning har skiftat över åren efter det att Pragvåren inträffade.

1968 var en tid präglad av radikaliseringsdebatten i västvärlden och som togs i uttryck i diverse protester, till exempel mot Sovjetunionens invasion i Prag. Den allmänna radikaliseringsdebatten leder till att krav ställs i Sverige, till exempel på att föra en mer offensiv och aktivistisk utrikespolitik samt att inta en skarpare profil gentemot supermakterna (Brommesson 2007, s.77). Åren 1969-76 deklarerar Sveriges neutralitet i utrikespolitiken. I efterhand har det däremot visat sig att ett

omfattande nära militärt samarbete med Nato ändå förts under denna tid, vilket redogjorts för ovan genom Tunanders forskning (Ibid, s.85).

1976-1982 presenterar Brommesson var årtal präglade av en manifesterad uppdelning mellan Öst och Väst (Ibid, s.104). Sverige uttrycks utge sig för att inta en position mitt emellan respektive block. Trots att Europa å ena sidan betraktas som politiskt maktsplittrat så uttalar regeringen ändå världsdelen framstå som enat och som en helhet (Ibid, s.105). Sverige verkar däremot uttrycka underliggande sympatier för samarbetet inom Europeiska Gemenskapen (EG) trots att de inte var medlemmar själva i organisationen (Ibid, s.106). Genom ett svenskt medlemskap i Europarådet fattar regeringen visst ställningstagande för västerländska demokratiska idéer, men neutralitetspolitiken sätter gränser för hur långt detta ställningstagande kan gå (Ibid, s.116). Regeringen menar att neutralitetspolitiken bidrar till en balans inom Norden där avspänningen kunnat upprätthållas och den militära närvaron är begränsad (Ibid, s.123).

Nästkommande period som utgörs av åren 1982-1988 påverkas av en kvardröjande kyla i de internationella relationerna, något som är centralt för den svenska utrikespolitiken att mildra (Ibid, s.127-128) Det råder viss osäkerhet över vilken roll Sverige har i världen (Ibid, s.129). Av stor betydelse för Sveriges självbild som nordiskt land är däremot den geografiska aspekten (Ibid, s.132). Grundläggande värden för den svenska utrikespolitiken under dessa år är suveränitet, säkerhet och solidaritet (Ibid, s.136). I samband med kränkning av det svenska territoriet betonas värdet av den territoriella integriteten ytterligare, och landets relationer med stormakterna påverkas, inte minst med Sovjetunionen, av denna anledning (Ibid, s.138). Den tidigare påtalade kylan i den internationella miljön uttrycks göra Sveriges neutralitet ännu viktigare som ett skydd för den egna säkerheten (Ibid, s.139).

Slutligen påverkas åren 1988-1996 av en ändrad linje i svensk utrikespolitik i syfte att möjliggöra ett medlemskap i EG och EU (Ibid, s.158). Inom den svenska världssynen har Europa den dominerande positionen, och vid diskussion om andra delar av världen främjas ändå de europeiska värdena på dessa platser (Ibid, s.169). Europafrågorna är således dominerande, och målsättningen att inordnas i EG:s

utrikes- och säkerhetspolitiska samarbete blir ett förhållningssätt konkurrerande med bevarandet av neutralitetsprincipen, vilket fortfarande tros ha en stabiliserande effekt (Ibid, s.173 & 180).

Den utveckling man kan uttyda är att Sverige i samband med kalla krigets slut i en allt större utsträckning uttryckt en samhörighet med EU och Europa (Ibid, s.12).

2 Teoretiskt perspektiv

2.1 Säkerhetsbegreppet

Säkerhetsbegreppet härleds ur studiet av internationella relationer som innefattar den politiska interaktionen mellan internationella aktörer som stater, internationella organisationer och i vissa fall inflytelserika privatpersoner. Vart gränsdragningen går för studiet av säkerhet har blivit omdebatterat, då dess traditionella och ursprungliga fokus på det militära hotet mot staters säkerhet idag inte är lika självklar för alla IR-teoretiker som snarare förespråkar en utvidgning av begreppet. Att utöka dess räckvidd föreslås innefatta inkluderandet även av de icke-militära hot som stater kan stå inför, eller genom att inkludera säkerheten för alla aktörer, inte bara stater (Hough 2018, s.1-2). Med det sagt uppenbarar sig denna splittring i betraktandet av säkerhetsstudier i diverse IR-teorier- och perspektiv som visar olika synsätt att betrakta säkerhet på.

Peter Hough antar i sin bok *Understanding Global Security* (2018) en bredare tolkning av säkerhet som går bortom det tidigare allmänna fokuset på staters militära hot mot andra stater. Att inkludera ett större omfång av upplevda hot mot människoliv blev mer naturligt i samband med kalla krigets slut som mynnade ut i en ny världsordning där det tidigare överhängande kärnvapenhotet inte längre var lika aktuellt, och som tidigare fått andra frågor att marginaliseras (Ibid, s.7). Säkerhet som term menas bli berövad sin verkliga mening om den enbart utgår ifrån huruvida en situation involverar militära styrkor eller inte (Ibid, s.10).

Förespråkarna för den traditionella definitionen, ofta realister, menar istället att en utvidgning till ett mer omfattande begrepp medför risken att det snarare blir överflödigt där den essentiella uppgiften att analysera just staters konflikter och militära hot inte får det utrymme som är nödvändigt (Ibid, s.7). Att det är förespråkare för realismen som uttrycker denna oro kan förklaras med tanke på perspektivets pessimistiska syn på mänsklig natur som berör staters låga tillit för varandra där egen makt och säkerhet är central, och där en distinktion görs mellan hög och låg politik, där hög politik utgör den statliga säkerheten medan låg politik

istället behandlar teman som hälsa och välfärd (Ibid, s.2). Kalla krigets slut, menar realister, banar snarare väg för att det militära hotet är allt mer överhängande istället för tvärtom, då den tidigare garantin för staters säkerhet i samband med maktbalansen inte längre finns där (Ibid, s.7).

Det verkar det förvisso råda viss konsensus kring, då de militära hoten under 2000-talet är mer påtagligt än någonsin. Varför begreppet ändå bör utvidgas menar förespråkare är på grund av det faktum att stater står inför fler hot än enbart det militära, inte minst med hänvisning till att de mindre utvecklade stater ofta står inför mer interna än externa hot mot deras säkerhet, för att inte tala om det välutvecklade USA, som även det står inför diverse inhemska problem, till exempel vad gäller den växande ekonomiska "underklassen" (Ibid, s.8).

Hough introducerar i sin bok även den teoribildning inom området som kommit att kallas Köpenhamnsskolan. Detta nya tillvägagångssätt att betrakta säkerhet på har inneburit att argumentera för inkludering av ytterligare aspekter av vad som kan komma att betraktas som en säkerhetsfråga, även om det inte är ett direkt hot mot staten. En fråga kan bli en av säkerhet om, menar Köpenhamnsskolan, en stats regering får ett samhällsligt tryck på sig att agera. Det gör således att Köpenhamnsskolan betraktar säkerhetsfrågor som en process där även den mänskliga handlingen spelar roll och har en inverkan, vid sidan av det som utgör statens egna intresse (Ibid, s.8-9). Säkerhetsfrågor kan alltså vara både militära som icke-militära och beror snarare på den angelägenhet som frågan är anknuten till inom den politiska diskursen, vilket öppnar upp för att frågor som prioriteras av andra än regeringen nu ingår (Ibid, s.19).

För att gå ytterligare bortom Köpenhamnsskolans sätt att betrakta säkerhet och säkerhetsfrågor på presenterar Hough även liberalpluralismens synsätt, som förespråkar individen som utgångspunkt snarare än staten. Det innebär att vad enskilda individer betraktar och upplever som säkerhet och inte snarare än staten i sig är det som ska prioriteras (Ibid, s.9). Köpenhamnsskolan accepterar denna idé men betonar fortsatt att, trots enskilda individers möjligheter till påverkan, staten är den aktör som i slutändan bestämmer huruvida ett ärende ska antas som brådskande eller ej (Ibid, s.10). Nackdelen med det är därmed den naturliga följden att skydd

mot hotade individer fortfarande ligger i statens händer, vilket riskerar att allvarligt hotande frågor utesluts så länge regeringen inte prioriterar dem. (Ibid, s.19).

Den idag mest kända uppfattningen om mänsklig säkerhet har sammanfattningsvis kommit att bli den som poängterar att vid upplevt hot mot sitt liv, antingen som stat eller privatperson, och som man reagerar på politiskt på gör en fråga till en säkerhetsfråga. Denna uppfattning har även antagits av FN:s utvecklingsprogram UNDP (Ibid, s.10-11).

I samband med Kalla krigets slut visar det sig att människors uppfattning och syn på sin egen säkerhet har skiftat, med anledning av tidigare förklaringar, likväl som regeringar tillåtit ytterligare frågor, utöver det yttre hotet mot staten, framträda som miljöförändringar och folkhälsa (Ibid, s.12).

En annan aspekt av vikt när säkerhet diskuteras är tanken om kollektiv säkerhet, som innebär att med hjälp av ett samarbetande internationellt samfund kan fred i världen upprätthållas (Ibid, s.29).

2.2 Framing

Framing är den teoribildning som behandlar på vilket sätt särskilda frågor får mening genom media och dess publik, och bidrar till förståelse för den roll media spelar i politik och samhälle (Reese 2001, s.7). Framing handlar om att kombinera diverse olika komponenter, såsom intressen, kommunikatörer och källor, för att skapa en förståelse för sin omvärld (Ibid, s.11). Hur människor beslutar sig för att ta till sig av den information som de blir tilldelade påverkas av hur information i första början blivit presenterat. Genom att söka efter särskilda och konsekvent förekommande ord eller visuella bilder, kan en "frame" upptäckas. Om dessa ord eller bilder upprepas och förstärks i en kontext där somliga idéer presenteras men andra inte så kan en "frame" osynliggöra idéer, och göra andra mer framträdande. Således blir de ord och bilder som upprepas slutligen enklare att urskilja och mer minnesvärda. Nyhetsredaktioner framkallar för dem gynnsamma reaktioner från sin publik genom deras sätt att forma rapporterna som ges ut. Denna påverkan på allmänheten leder således så småningom till en påverkan på den politiska eliten och

den retorik och de ageranden som förs (Entman 1991, s.7). Vid analys för att identifiera den "frame" som nyhetsrapporteringen är präglad av behöver man avgöra vilka ord eller bilder som är komponenter av den framing som genomförs och vilka som inte är det (Ibid, s.8). En aspekt av framing i nyhetsrapportering är, utöver de ord eller bilder som används, vilket utrymme händelsen i fråga blivit tilldelad som påverkar uppfattningen om dess betydelse (Ibid, s.9).

2.3 Operationaliseringar

Som frågeställningen lyder ämnar studien att fånga Sveriges säkerhetsdiskurs i svensk medierapportering, och för att göra detta har Peter Houghs bok *Understanding Global Security* (2018) tagits till användning. Vad "säkerhetsdiskurs" innebär kräver sin operationalisering, för att visa hur fenomenet i fråga kommer att mätas (Esaiasson m.fl. 2012, s.54). Begreppet har mynnat ut i tre olika kategorier med hjälp av Hough som teoretisk utgångspunkt.

Bokens redogörelse av kollektiv säkerhet utgör den grund som en av kategorierna härletts från, och handlar om att fred i världen upprätthålls med hjälp av ett samarbetande internationellt samfund (Hough 2018, s.29). Idéen om ett kollektivt svar från hela internationella samfundet, snarare än enbart av den attackerade staten och dess allierade infördes i realiteten vid grundandet av Nationernas Förbund 1920. Förbundet, föregångaren till Förenta Nationerna (FN), förankrade konceptet om kollektiv säkerhet på så sätt om en stat förklarar krig mot en annan som övriga medlemsländer inte tycker sig kan rättfärdigas, så för den krigförande staten i princip krig mot hela organisationen. Konceptet kräver därmed som förstås att även, och kanske framför allt, militärt mäktiga stater behöver vara villiga att bidra till processen att upprätthålla fred, vilket blir osannolikt att åstadkomma när det kollektiva åtagandet inte uppnås (Ibid, s.35).

Kollektiv säkerhet mynnar därför ut i kategorin om medias omnämnande av andra aktörer i sin nyhetsrapportering vid de två konflikterna, för att undersöka vilken grad av betydelse dessa tillskrivs vid de två olika tidpunkterna.

Som tidigare redogjort för, under teoriavsnittet om säkerhet, så har det med tiden

blivit alltmer vedertaget att inkludera fler hot än det militära mot en stat och dess invånares säkerhet. Hough har låtit sin bok delas upp i särskilda kapitel som behandlar olika typer av hot som är relevanta vid diskussionen av säkerhetsfrågan. Dessa områden berör hot relaterade till individ och samhälle, krig och militär, ekonomi, miljö och naturkatastrofer, hälsa, och slutligen tillfälliga/oavsiktliga hot (Hough 2018). Dessa typer av hot har mynnat ut i denna studiens andra kategori för att fånga "säkerhetsdiskursen", nämligen vilket typ av hot som aktualiseras i förhållande till Sverige.

Slutligen utgår kategorin hot från Houghs diskussion om den hotande aktören och operationaliseringen ämnar således att ringa in vem den hotande aktören är och på vilket sätt denna gestaltas i rapporteringen (Ibid).

3 Metod och material

3.1 Metodologiska val

Studien är en fallstudie som, utifrån de två fallen Pragvåren 1968 och Ukrainakriget 2022, kommer att undersöka hur medierapporteringen från respektive tidpunkt skiljer sig och förhåller sig till varandra vid framställandet av den svenska säkerhetsdiskursen. Ifall en utveckling skett i hur media rapporterar om ämnet i fråga, och isåfall på vilket sätt, kommer således att kunna uttydas. Studien är ett fall av hur begreppet om säkerhet omtalas och erhåller innebörd genom medierapporteringen.

Värt att poängtera, i samband med att den svenska säkerhetsdiskursen utifrån media nämns vara det som undersöks, är att denna studie inte ämnar att vara en diskursanalys. Valet av metod är istället en kvalitativ innehållsanalys, med grund i tolkning av nyhetsartiklar. Kvalitativa innehållsanalyser lämpar sig vid tolkning av ett särskilt textmaterials innebörd och mening, som i detta fallet kommer att vara nyhetsartiklar skrivna av Svenska Dagbladet 1968 och 2022 (Hsieh & Shannon 2005, s.1277). För att uppnå möjligheten att kunna beskriva de variationer som återfinns i textmaterialet mellan respektive tidpunkt kommer likheter och skillnader att försöka identifieras (Lundman & Hällgren Graneheim 2008, s.162). Vid ett metodval som detta kan ansatsen vid undersökningens genomförande både vara av induktiv och deduktiv natur. Denna undersökningen ämnar att fånga upp porträtterandet av den svenska säkerhetsdiskursen vid två tidpunkter, där på förhand förutbestämda kategorier som ska illustrera just detta har tagits fram. Därmed blir studien tilldelad ett huvudsakligen deduktivt tillvägagångssätt, där insamling och bearbetning av material utgår ifrån en redan utarbetad mall (Ibid, s.160). De framtagna kategorierna fyller sin funktion på så sätt att insamlat material inte ska kunna placeras i två eller fler kategorier, utan avgränsningarna för respektive kategori är nödvändiga för att hålla dem isär (Ibid, s.163).

En del av att tolka material som forskare och författare till denna studien innebär att i en högre, och oundviklig, utsträckning även bli medskapare i forskningsprocessen

(Ibid, s.160). Vid en alltför textnära analysprocess riskerar helheten av det som ämnas att undersökas gå förlorad, vilket i sin tur gör att viss abstraktion och tolkning krävs (Ibid, s.171). Den text som nyhetsartiklarna utgörs av får mening genom läsaren, vilket banar väg för flera varianter av tolkningar, beroende på vem läsaren är, som trots diverse olikheter ändå är möjliga (Ibid, s.160). Därmed antar inte studien en ontologisk ansats, som utgår från att en verklighet, oberoende av oss själva och vårt medvetande, existerar (Bergström & Boréus 2012, s.26). Istället antas en mer konstruktivistisk syn på språket och verkligheten, där språket konstruerar den verklighet vi betraktar, som inte hade gått att läsa av bara av ett neutralt observationsspråk (Ibid, s.28). Problematiken som detta medför redogörs för under rubrik 3.4 Metodologiska konsekvenser (se sida 19-21), tillsammans med andra aspekter att ta hänsyn till vid en kvalitativ innehållsanalys.

Vidare erhåller denna kvalitativa innehållsanalys egenskaper av en summerande sådan, vilket innebär att det valda materialets innehåll har identifierats i syfte att förstå dess innebörd och kontextuella användning (Hsieh & Shannon 2005, s.1283). Mer konkret innebär det att undersöka vilken innebörd Sveriges säkerhetsdiskurs ges vid respektive tidpunkt i medierapporteringen och hur de olika kategorierna beskrivs i sin kontext. Därmed strävas de underliggande betydelserna av innehållet ifråga att upptäckas (Ibid, s.1284). Ett sådant tillvägagångssätt möjliggör således för basala insikter om hur ord används vid beskrivning av det yttre hotet, Sveriges innebörd och de olika kringstående aktörerna (Ibid, s.1285).

Slutligen är studien en teorikonsumerande sådan som är av förklarande natur (Esaiasson m.fl. 2012, s.37). Vanligtvis i den här typen av studier är det ett enskilt fall i centrum, vilket i denna studie skulle vara svensk medias rapportering av konflikt i närområdet. Tanken med en teorikonsumerande studie blir att med hjälp av redan existerande teorier sträva efter att kunna förklara det vi ämnar att förklara, nämligen på vilket sätt media rapporterar om och porträtterar Sveriges säkerhetsdiskurs (Ibid, s.41). Med det sagt blir strävan efter generaliseringar på andra fall inte målet med undersökning (Ibid, s.89).

3.2 Material

Det material som utgör studiens empiri är nyhetsartiklar publicerade av Svenska Dagbladet. Materialet inhämtas dels via universitetsbiblioteket i form av mikrofilm, men även genom en prenumeration på tidningens digitala arkiv. Val av tidning grundar sig i dess långa historia som morgontidning i Sverige, som sträcker sig bak till år 1884 (Nationalencyklopedin 2022 [b]). År 2021 uppvisade tidningens totala antalet läsare uppgå till 730 000 dagligen (Kantar Sifo 2021)

Materialet som används har, särskilt i en studie som denna, en avgörande påverkan på studiens resultat vilket ska tas i åtanke.

För att materialet i så stor utsträckning som möjligt ska utgöra tidpunkternas någorlunda motsvarighet har det beslutats att samla nyhetsrapportering från och med invasionernas start och en vecka framåt, snarare än att välja x antal artiklar från varje tidpunkt.

Nyhetsartiklarna från respektive invasion uppfyller bland annat kriteriet om samtidighet då ingen tid har förflutit mellan händelsen och medias rapportering av den (Esaiasson m.fl. 2012, s.284). Tidningen strävar också att föra oberoende journalistik i sin nyhetsrapportering, vilket också är ett viktigt kriterium vid val av källor, då rapporteringen blir mer trovärdig om berättaren är oberoende (Ibid, s.283).

3.3 Avgränsningar

Med tanke på studiens begränsningar vad gäller tidsomfång och utrymme behöver några avgränsningar göras för att undersökningen ska kunna uppfylla sitt syfte och samtidigt vara realistiskt genomförbar. Således har somliga avgränsningar gjorts vad gäller just val av material.

Avgränsningen till nyhetstidning som medieformat har gjorts, vilket innebär att övriga källor till nyheter, såsom TV och radio och diverse sociala medier, har uteslutits.

Ett alternativt sätt att genomföra denna studie på hade kunnat vara att jämföra Svenska Dagbladet med en annan svensk tidnings nyhetsrapportering om samma händelse. Eftersom att en utveckling däremot ville undersökas från invasionen 1968 till den 2022 gjordes valet att enbart ha en nyhetskanal.

Med tanke på den tid som är till förfogande för att genomföra studien är nyhetsartiklarna därför avgränsade till en veckas tid vid respektive tidpunkt. Vidare har enbart nyhetsartiklar samlats in, och inte artiklar som går under till exempel kultur, ledare, näringsliv, krönika, analys, kommentar, sport. Detta för att fånga den objektiva rapporteringen som media ämnar att göra. Vid tillfällen där artiklar inte varit märkta med vilken typ av text de är har en egen bedömning gjorts genom att utesluta texter som direkt lyfter en särskild åsikt.

3.4 Metodologiska konsekvenser

Som fallstudie betraktat bör det kommas ihåg att möjligheten för empiriska generaliseringar inte är självklar (Alvehus 2019, s.79). Resultatet som denna studien presenterar kan endast representera medierapporteringen och dess utveckling mellan de valda fallen Pragvåren 1968 och Ukrainakriget 2022. Vidare antaganden och slutsatser om den svenska medierapporteringen vid andra närstående konflikter kan därmed inte uttalas. Således blir den externa validiteten svår att uppnå, som avser slutsatsernas generaliserbarhet (Esaiasson m.fl. 2012, s.58). Hade andra fall, andra konflikter, valts som grund för det empiriska materialet, likväl som valet av en annan nyhetskälla, kan slutsatsen inte fastställas ha resulterat i densamma som i denna studie. Generaliserbarheten blir också ett hinder i denna uppsats med hänsyn till den tolkande metod som utgör undersökningen, där jag som forskare oundvikligen påverkar det resultatet som tas fram.

Att nyhetsartiklarna ska värderas utifrån de tre kategorierna gör att det är uttryck för de olika idéerna som räknas, vilket även det har med frågor om tolkning att göra (Bergström & Boréus 2012, s.85). Återigen ska detta påtalas för att understryka det medskapande som författaren till studien faktiskt har.

Invändningar kan komma att uttryckas till val av fall och tidsavgränsning, inte minst med tanke på det 50 år långa mellanrummet årtalen emellan som inte bara innebär en annan världsordning utan också ett annat medieklimat. Pragvårens händelseförlopp har flera skillnader från Ukrainakrigets, vilket redogörs för under 1.2 Bakgrund (se sida 4-6). Valet att behandla nyhetsartiklar från och med dagen för respektive invasion kan således upplevas medföra viss skevhet, inte minst med tanke på att Ukrainakonflikten resulterade i ett krig, medan man under Pragvåren inte gjorde ett likadant motstånd mot den pågående invasionen. Därför kan jämförbarheten ifrågasättas av naturliga skäl som kan anses inte ske på lika villkor, men understrykas ska att fallen inte valts på grund av de är lika av natur, eller att de på något sätt är varandras motsvarigheter fast vid olika tidpunkter är ingenting som hävdas. Poängteras ska även att en jämförelse inte är det önskvärda att genomföra, utan snarare en betraktelse av utvecklingen. Om en jämförelse var målet, hade denna kunnat motiveras varit mer underbyggd om medierapporteringen innan invasionerna ägde rum, istället för efter. Däremot har beslutet att istället behandla tiden efter invasionerna fattats med grund i att det är mer sannolikt att dessa händelser lett till den diskussion som denna studie ämnar att undersöka och behandla. Med tanke på undersökningens syfte är invasionernas respektive betydelse för svensk säkerhet av värde, vilket mest troligt kommer att diskuteras i högre grad efter att en invasion ägt rum än innan. Den gemensamma nämnaren som studien bygger på är helt enkelt en konflikt i Sveriges närområde. Eftersom att säkerhetsdiskursen ur det mediala perspektivet utgör fokusområdet för studien så anses de två konflikternas varierande omfattning inte vara ett bekymmer.

Med de tidigare nämnda avgränsningar som gjorts vid val av material följer även där viss problematik. Inte minst med tanke på de inledningsvis praktiska begränsningarna som medföljer en snäv tidsavgränsning som varit nödvändig vid detaljerad och noggrann läsning av nyhetsartiklarna. Risken finns att där sökandet slutar tar något väsentligt vid som hade varit av vikt vid framställandet av resultatet för studien (Esaiasson m.fl. 2012, s.220). Detta är samtidigt ett svårundvikligt dilemma, men bör ändå has i åtanke.

Valet av både nyhetsmedium och nyhetskälla har vidare inverkan på resultatet. Bör

kommas ihåg är att "svensk media" som frågeställningen hänvisar till utgår ifrån avgränsningen dagstidning och vidare Svenska Dagbladet, vid 1968 och 2022. Förvisso är samtidighet en källkritisk regel som efterlevs i studien, då de använda nyhetsartiklarna är skrivna vid händelseförloppet. Hade istället nyhetsartiklar skrivna idag använts för att förklara Pragvåren 1968 hade sannolikheten för efterhandskonstruktioner och minnesfel varit större och hade således drabbat studiens trovärdighet (Esaiasson m.fl. 2012, s.284). Däremot behöver materialet ändå betraktas som andrahandskällor, som är till studiens nackdel, på så sätt att artiklarna är ett återberättande och skildrande av händelser (Ibid, s.283). Förstahandskällor hade kunnat utgöras av intervjuer gjorda med personer som befann sig på plats vid invasionerna vid respektive tidpunkt. Däremot hade det blivit en helt annat typ av studie, som inte hade följt denna undersökningens syfte.

Hade medierapportering via TV istället gjorts kan resultatet tänkas ha påverkats, då det formatet inte har möjlighet att vara lika ingående i händelser som tidningar, och blir därför inte lika informativt (Strömbäck 2008, s.229). Hade vidare en annan tidning än Svenska Dagbladet använts hade resultatet också påverkats. Svenska Dagbladet är en daglig morgontidning vars ledarsida uttrycks vara obunden moderat (Svenska Dagbladet 2022). Att tidningens ideologi skulle påverka dess nyhetsrapportering är således något som inte kan uteslutas. Förvisso ska nyhetsartiklarna inte medvetet eller aktivt präglas av en särskild politisk färg, men bakgrunden om valt medium bör ändå kännas till.

4 Resultat

Sammantaget har 74 antal artiklar från 2022 och 102 antal artiklar från 1968 lästs och kategoriserats efter kategorierna hot, innebörd för Sverige och andra aktörer. Med det sagt har inte samtliga artiklar från respektive invasion, bortsett från avgränsningarna, tagits i beaktning till denna undersökning. De artiklar som enligt min tolkning inte har haft med denna studies framtagna kategorier att göra har således sållats bort. Nedan kommer resultatet att presenteras från de två tidsperioderna, uppdelat i de tre kategorierna, där exempel tagits fram för att gestalta resultatet. Två tabeller för båda tidsperioderna är även framtagna för att tydliggöra antalet artiklar som knutits an till respektive kategori, tillsammans med en procentsats som visar hur stor andel av artiklarna som har med en kategori att göra relativt alla insamlade. För tydlighetens skull ska poängteras att somliga artiklar har innefattat uppgifter som gör att mer än en kategori passat in, men inget textutdrag som ligger till grund för resultatet har placerats i mer än en kategori. Alltså, som tidigare nämnt i 3.1 Metodologiska val (se sida 16), är det ingen del av rapporteringen som placerats i mer än en kategori.

4.1 Pragvåren 1968

Resultatet tillhörande Pragvåren 1968 baserar sig på 102 artiklar som behandlats utifrån de tre framtagna kategorierna och med tidigare nämnda avgränsningar i beaktning. Artiklarna är publicerade mellan tidsperioden 22 augusti till 28 augusti 1968. Alla nyhetsartiklar som har med invasionen att göra ingår inte i tabellen nedan.

Pragvåren 1968		Procent (kategori/antalet artiklar)
Antal artiklar	102	
Hot	81	79%
Innebörd för Sverige	16	16%
Andra aktörer	24	24%

4.1.1 Hot

Vad gäller framställandet av hotet gestaltas det av rysk ockupation, ryska trupper, rysk militär, ryska armén, ryssarna och sina allierade, sovjetiska regeringen, ockupationssoldater, Sovjetunionen, hökarna i Kreml, Warszawapakttrupperna, kommunism, ockupationsarméerna, Moskva och dess fyra allierade i östblocket.

Ockupationen beskrivs som plötslig, illegal, en kränkning av internationell lag, ett brott mot FN-stadgan, ett övergrepp och förtryck av folkviljan.

Sovjets brutala våldtagning av Tjeckoslovakien chockerade djupt det brittiska folket. (Svenska Dagbladet 1968-08-22 [a], s.9)

Hotet förkroppsligas av ryska och östtyska stridsvagnar och pansarbilar, skottlossning, kulsprutor, kontroll över centralkommitténs byggnad, arresteringsvåg mot författare och journalister, tillfångatagna politiker, ockupation av nyhetsredaktion, väpnad terror med militärmakt, försök att tysta fria radiosändare i landet, paralleller med Hitler.

Skottlossningen kom i allmänhet från ryska soldater som sköt varningsskott mot demonstrerande folkmassor. (...) Kvinnor med barn på armen grät vid åsynen av de ryska soldaterna. (Svenska Dagbladet 1968-08-22 [b], s.8)

Att ryssarna skulle upprätta en så kallad vasallregering omskrivs, det vill säga en stat som står i beroendeställning till en annan stat. Detsamma gäller med en så kallad Quislingregering, som också rapporteras vara aktuell.

Förhandlingarna i Moskva kom sedan ryssarna råkat i uppenbara svårigheter att finna några tjeckoslovakiska kommunister av betydelse villiga att ställa sig i spetsen för en quislingregering. (Svenska Dagbladet 1968-08-24 [a], s.3)

Hotet visade sig också utgöras av somliga krav som ställdes, till exempel på de tjeckoslovakiska ledarna att skärpa kontrollen över press, radio och TV innan

Sovjetunionen kunde dra tillbaka sin militära närvaro i landet (Svenska Dagbladet 1968-08-25, s.3).

Även propaganda är något som beskrivs ske, till exempel vid rapporteringen om den ryskägda nyhetsbyrån Tass.

4.1.2 Innebörd för Sverige

Händelserna i Tjeckoslovakien beskrivs ha lett till en skärpning av bevakningen av de svenska gränserna med en förstärkt spanings- och insatsberedskap. Statsminister Tage Erlander sammankallar försvarsrådet för överläggning om beredskapsfrågor på grund av det spända läget.

Sveriges politiska såväl som militära ledning uttrycks följa händelserna där beredskapen ytterligare ska förhöjas om utvecklingen förvärras.

Försvarsministern understryker dock att så länge krigsoperationerna utspelas inom Warszawapaktens område är riskerna begränsade för en allvarlig utveckling där Sverige kan komma att beröras. (Svenska Dagbladet 1968 [b], s.9)

Tjeckoslovakiens gränser är spärrade även för hemvändande medborgare vilket medfört att personer fått inkvarterats på hotell i Sverige. Möjligheten att ta emot flyktingar från området omnämns också.

Sovjetunionen och Warszawapaktländerna anges ha ökat sin aktivitet vid spaningsplattformar i östersjöområdet som täcker Sverige och Danmark (Svenska Dagbladet 1968 [c], s.9).

Yngve Holmberg, partiordförande för Högerpartiet (Moderaterna), uttrycker i samband med Praghändelserna att en balanserad och strikt neutralitetspolitik bör bevaras (Svenska Dagbladet 1968 [c], s.16).

4.1.3 Andra aktörer

USA:s president Lyndon B. Johnson uppmanar ryssarna och deras allierade i en “dramatisk vädjan” att dra tillbaka sina trupper från Tjeckoslovakien (Svenska Dagbladet 1968 [d], s.9). Presidenten förebådade ett FN-möte och sökte stöd från resten av världen. Även England beskrivs undersöka möjligheterna av en aktion inom FN. Händelserna beskrivs som ett “slag mot de ansträngningar som så många länder har gjort för att försöka förbättra relationerna mellan öst och väst” (Svenska Dagbladet 1968-08-22 [a], s.9).

De första presskommentarerna påpekar också att ett FN-ingripande är det enda som västmakterna kan göra i denna situation. (Ibid)

Huruvida frågan ska tas upp i FN:s säkerhetsråd diskuteras och åsikten att Sverige genast bör begära ett inkallande av FN:s säkerhetsråd förmedlas också. Säkerhetsrådet för en debatt om invasionen i Tjeckoslovakien, men FN beskrivs vara maktlös.

Västmakterna siktade mot en resolution som skulule [sic] fördöma ryssarnas brott mot FN-stadgan och bekräfta tjeckoslovakernas rätt till oberoende - dock utan att sätta makt bakom orden. (Svenska Dagbladet 1968-08-22 [e], s.12)

Även Nato uttrycks följa utvecklingen och fördömer invasionen. Händelserna bedöms inte utgöra ett hot mot dess medlemsländer. Nato-rådet anges ha kallat till ett brådskande möte för att diskutera det nya militärpolitiska läget i Europa.

4.2 Ukrainakriget 2022

De artiklar som resultatet baserar sig på är 74 stycken till antalet och är utvalda utifrån de tre kategorierna och återigen med studiens avgränsningar i beaktning. Artiklarna är publicerade mellan tidsperioden 25 februari till 3 mars 2022. Alla nyhetsartiklar som har med invasionen att göra ingår inte heller denna gång i tabellen nedan.

Ukrainakriget 2022		Procent (kategori/antalet artiklar)
Antal artiklar	74	
Hot	41	55%
Innebörd för Sverige	30	41%
Andra aktörer	29	39%

4.2.1 Hot

Hur hotet framställs i medierapporteringen från och med 25 februari 2022 (första dagen Svenska Dagbladet rapporterar om invasionen) till och med 3 mars, en vecka framåt, framgår tydligt. Vad det är som utgör hotbilden, utöver "Ryssland" som aktör, uttrycks vara ryska (mark)trupper, invaderande ryssar, ryska stridsflyg, rysk militär, ryska fallskärmssoldater.

I ingressen i en artikel om Ukrainas president Volodymyr Zelenskyj uttrycks Ryssland även på följande vis.

Nu leder han Ukraina i kampen mot den mäktiga grannen Ryssland - broderslandet som förvandlats till fiende. (Svenska Dagbladet 2022-02-27 [a], s.14)

Emellanåt sker hänvisning till Putin som den enskilda aktör som utgör hotet.

Kriget mot Ukraina är Putins krig. (Svenska Dagbladet 2022-03-01 [a], s.9)

Vidare lyfts fler aktörer som det hot som världen, med fokus på Ukraina, ställs inför. Ett exempel på en sådan är den ryska apparaten för spridning av desinformation, nämligen Internet Research Agency (hädanefter IRA). Det hör samman med omnämmandet av hotet som ryska infiltratörer och ryska diplomater, som var tredje sådan anges vara spion (Svenska Dagbladet 2022-03-03 [a], s.16). Ryska desinformationskampanjer anges vara pågående och koordinerade för att

hävda något genom att använda gamla bilder eller videos. Till exempel uttrycks en varning för material som tagits för ett särskilt narrativ.

Ryska förband med kärnvapenkapacitet och ryska kärnvapen är också en del av den framställning som görs av hotbilden.

Läget känns allt mer hopplöst när granater haglar och Putin hotar om kärnvapenkrig. (Svenska Dagbladet 2022-03-01 [a], s.9)

Utöver vem som uttrycks personifiera hotet lyfts även på vilket sätt hotet tar form. Här diskuteras cyberattacker, som nämns ha inträffat mot ukrainska statliga hemsidor. Överbelastningsattacker har också varit en strategi som menas har använts för att slå ut system på ukrainska banker. Ryskledda informationsoperationer på sociala medier anges även ha pågått mot Ukraina en längre tid.

Den militära aspekten av hotet, vilket handlar om hur hotet ser ut på plats i Ukraina, lyfts fram genom omnämmandet av kraftiga explosioner, artilleri- och raketattacker, flygbombningar, eldstrider, kryssningsrobotar, klusterbomber, attacker av civila mål, missiler, granatbeskjutning, raketattack mot polisstation.

Största attacken mot ett europeiskt land sedan andra världskriget. (Svenska Dagbladet 2022-02-25 [a], s.8).

Ett mål som uttrycks i samband med invasionen är att tillfångata presidenten, byta ut den ukrainska regeringen och tillsätta en Moskva-vänlig sådan, också nämnd som en rysk marionettregering.

4.2.2 Innebörd för Sverige

Även fast invasionen som exempel kan komma att uttryckas drabba stabiliteten i Europa, så räknas inte detta in i denna kategori, då enbart omnämmandet av Sverige har tagits med i beräkningen och utifrån de operationaliseringar som gjorts,

nämligen vilken aspekt av säkerhet och hot som omnämns vara av betydelse för landet specifikt.

I Sverige meddelas Migrationsverket för närvarande stoppa utvisningar och avvísningar till Ukraina. Trots den uttryckta svårigheten att bedöma huruvida flyktingar kan komma att anlända till Sverige är det ändå något som Magnus Önnestig, chef för Migrationsverkets nationella operativa avdelning, "räknar med" (Svenska Dagbladet 2022-02-25 [b], s.13). Även Sveriges suveränitet uttrycks påverkas av Rysslands invasion av Ukraina.

Försvarsminister Peter Hultqvist (S) talar om ett "offensivt ryskt anfällskrig" och säger att Rysslands agerande utgör ett hot mot den europeiska säkerhetsordningen och därmed även mot Sveriges intressen och suveränitet. (Svenska Dagbladet 2022-02-25 [c], s.14-15).

Flera partier beskrivs argumentera för ett svenskt Nato-medlemskap i kontexten att det nu är krig i Ukraina. Sverige rapporteras ha, tillsammans med Finland, aktiverat ett särskilt format inom Nato som möjliggör ett djupare informationsutbyte. Ett närmande till Nato uttrycks däremot inte förefalla (Svenska Dagbladet 2022-02-26, s.19). Natoopinionen mot ett svenskt Nato-medlemskap uttrycks ha sjunkit.

Samtidigt finns det nu ett rekordlångt motstånd till ett medlemskap. (Svenska Dagbladet 2022-03-01 [b], s.15)

Svenska försvaret rapporteras befinna sig i sin vanliga fredstida beredskap, att det inte förekommit oroväckande rörelser runt svenska gränsen, att risken för angrepp mot Sverige fortfarande är låg. Försvarsmakten har däremot skärpt övervakningen av Sveriges gränser och deltar i extrainsatt Nato-möte.

Det svenska försvaret håller på att byggas upp. Ett rekordhög intresse att gå med i hemvärnet meddelas också.

Rysslands invasion av Ukraina stärker den politiska viljan att ösa pengar till försvaret. (Svenska Dagbladet 2022-03-03 [b], s.15)

Några dagar efter invasionen verkar uppfattningen om hotbilden ha förändrats. Såväl statsminister Magdalena Andersson och överbefälhavare Micael Bydén rapporteras ha uttryckt en ökad hotbild mot Sverige och att säkerhetsläget i Sverige skärps ytterligare.

ÖB Micael Bydén varnar för att hotet mot Sverige har ökat på mindre än en vecka. (Svenska Dagbladet 2022-03-02 [a], s.16)

Dessutom rapporteras ryska stridsflyg ha kränkt svenskt luftrum i samband med en militärövning, och Sverige genomför flyg- och marinövningar i syfte att öka förutsättningarna för att möta ett väpnat angrepp.

Den ryska desinformationens rapporteras även spridas i Sverige som resulterat i svenska myndigheters ökade vaksamhet och beredskap. Det varnas för främmande makter som nyttjar sociala medier och internet för spridning av propaganda. Unga personer i Sverige uttrycks vara rädda för krig på sociala medier. Intresset för befintliga skyddsrum i landet är påtagligt, och det anges därtill råda brist på dugliga sådana i nuläget.

Det uttrycks inte finnas indikationer på förhöjd strålning i Sverige efter Ukrainas rapportering om att styrkor, väpnade och oidentifierbara, tagit kontroll över kärnkraftsanläggningen i Tjernobylzonen. Strålsäkerhetsmyndigheten omnämns ändå ta situationen på allvar.

Strålsäkerhetsmyndigheten är på tårna i det kritiska läge som uppstått efter den ryska invasionen. (Svenska Dagbladet 2022-02-27 [b], s.20)

I samband med Putins uttrycka kärnvapenhot beskrivs jodförsäljning på svenska apotek ha ökat kraftigt (Svenska Dagbladet 2022-03-03 [c], s.13). Regioner i Sverige förbereder sig för hur deras verksamheter kan komma att påverkas av kriget i Ukraina, ett särskilt riskområde omnämns vara IT-system.

4.2.3 Andra aktörer

Omnämmandet av andra aktörer härleds ur den tidigare definierade operationella indikatorn som utgår ifrån hur det internationella samfundet samarbetar för att uppnå fred.

I nyhetsrapporteringen om Rysslands invasion i Ukraina beskrivs EU-ledare hålla möte, EU-kommissionens ordförande utlovar kraftfulla sanktioner och fördömanden mot invasionen beskrivs komma från olika håll i världen, både från regeringschefer, Nato-chefen och FN:s generalsekreterare.

Ännu en gång haglar fördömanden från omvärlden, nu med ny skärpa.
(Svenska Dagbladet 2022-02-25 [c], s.15)

EU fryser Putins tillgångar, levererar det historiskt största sanktionspaketet någonsin och överväger för första gången massflyktsdirektivet, som möjliggör för de flyende från Ukraina ett tillfälligt uppehållstillstånd och särskilda rättigheter i hela unionen. EU stänger unionens luftrum för ryskt flyg, finansierar vapenleveranser till Ukraina och har öppnat för att förse Ukraina med stridsflyg. Efter intensifierade attacker från Rysslands håll upprepar Ukrainas president Zelenskyj en begäran på omedelbart EU-medlemskap. EU-kommissionens ordförande uttrycks vilja se Ukraina som medlem i unionen. EU vill förbjuda statligt kontrollerade ryska kanaler.

Vid samma pressträff meddelades att EU ska stoppa de ryska mediekanalerna (...) från att sändas i EU. (...) Förslaget är kontroversiellt eftersom statlig censur av medier normalt anses gå emot grundläggande demokratiska principer. (Svenska Dagbladet 2022-03-02 [b], s.12)

EU-ländernas stats- och regeringschefer uttrycks vara eniga, däremot inte vad gäller att stänga av Ryssland från betalssystemet Swift.

Krigsförbrytardomstolen (ICC) övervakar situationen och vid krigsbrott och brott mot mänskliga rättigheter på ukrainsk mark kan åtal väckas. FN varnar för fem

miljoner ukrainare på flykt. Flera länder vill genom FN:s säkerhetsråd ställa krav på Ryssland att avsluta sin attack. Inför FN:s råd för mänskliga rättigheter talar FN:s människorättskommissionär Michelle Bachelet om situationen.

Där varnade hon för att de verkliga dödstalen är långt högre än vad som anges och att situationen kan leda till ett utbrett mänskligt lidande i landet.
(Svenska Dagbladet 2022-03-01 [c], s.7)

En resolution har röstats igenom i FN:s generalförsamling som kräver ett tillbakadragande av de ryska styrkorna i Ukraina. Hackerkollektivet Anonymous tar Ukrainas sida och förklarar cyberkrig mot Ryssland. Invasionen har vänt opinionen om ett Nato-medlemskap i Finland som tidigare haft ett högt motstånd. Unicef Sverige har fått rekordmånga donationer.

5 Analys

5.1 Analys av hot

Med det presenterade resultatet visar det sig att tonvikten på själva hotet är större år 1968, med 79% kontra 55%. Som Hough diskuterar i sin bok *Understanding Global Security* (2018) så talas det just om att vad hot och säkerhet är och bör betraktas som är något som erhållit en bredare innebörd, inte minst i samband med att kalla kriget, en tid som även innefattar Pragvåren 1968, tog slut (Hough 2018, 7). Framställandet av hot under 1968 var övervägande koncentrerat till det militära. Denna aspekten var, som redovisat i resultatet, även framträdande under Rysslands invasion av Ukraina 2022. Däremot framgår det att hotet idag innefattar mer än så, till exempel i form av kärnvapen och cyberattacker. Av naturliga skäl var inte cyberattacker något som diskuterades 1968, men dagens rapportering tycks ändå gå i linje med den breddade synen på säkerhet.

Vem som utgör hotet vid båda händelserna uttalas till största del vara Ryssland/ryska trupper/ryssar. Den hotande aktören är genomgående övervägande staten eller dess trupper vid båda fallen. En skillnad år 2022 är däremot att även Putin som individ också uttrycks utgöra den som hotar, vilket inte förekommit på samma sätt med Sovjetunionens respektive ledare under 1968. Putin framgår emellanåt i tidningens rapportering nästan stå själv på den ena sidan, med övriga världen på den andra. Svenska Dagbladets upprepade användande av Putins namn i kontexten kommer enligt teorin om framing påverka dess läsare och deras syn på och uppfattning om invasionen. En ökad fientlighet mot Putin snarare än det ryska folket blir på så sätt effekten.

Att även IRA, som för spridning av desinformation, lyfts fram som en egen aktör och en del av hotet uppvisar också en breddad syn på säkerhet. Under 1968 diskuterades också propaganda och hur den statligt ägda tidningen i Ryssland skriver falska uppgifter. Skillnaden är att man 2022 låter IRA som, trots att även det uttrycks vara något av en "rysk apparat", ändå beskrivs någorlunda självständigt och som en egen aktör. Detsamma gäller för beskrivningen av ryska diplomater, där

somliga angetts för att vara spioner. Sammantaget är den hotande aktören fortfarande staten och dess trupper år 2022 likt år 1968, men med skillnaden att fler aktörer adderats med tiden. Om detta beror på ökade journalistiska möjligheter som gör att hotet kan betraktas på “närmre håll” och då gestaltas på olika sätt och i olika former, eller om det beror på att man direkt betraktar en hotbild på ett bredare sätt idag än för 50 år sedan kan såklart diskuteras.

Huruvida Svenska Dagbladet medvetet eller omedvetet förmedlar somliga idéer i sin rapportering kan diskuteras, till exempel med grund i att invasionen i Tjeckoslovakien 1968 blivit beskriven som en “brutal våldtagning” (se sida 23). Vem det är som gör rätt eller fel kan argumenteras för framgå och ramas in i rapporteringen. Hade rapporteringen istället behandlat en västmakts, säg USA, invasion av ett annat land hade man kunnat klarlägga om rapporteringen ter sig på liknande sätt eller inte. Hur dessa rapporteringar eventuellt hade skiljt sig åt skulle isåfall, på ett mer handfast vis, redogöra för hur Svenska Dagbladets inramning av den hotande aktören ter sig.

Rapporteringen av den hotande aktörens krav och mål är en likhet som kan uttydas från de båda fallen. Att tillfångata ländernas politiska ledare vid respektive tidpunkt framgår vara ett av målen med båda invasionerna. Vidare uttrycks målet att insätta en Quslingregering/vasallregering/Moskva-vänlig regering. Båda exemplen förmedlar hotets vilja att ta kontroll över en annan stats angelägenheter.

5.2 Analys av innebörden för Sverige

På samma sätt som att medias val att lyfta själva “hotet” minskade procentuellt från 1968 till 2022 så har innebörden för Sverige diskuterats i en högre grad idag än vad det gjorde då. Det kan naturligtvis bero på flertalet aspekter. Inte minst kan det ha att göra med att invasionen i Ukraina, 50 år efter den i Tjeckoslovakien, förekommer i en mer globaliserad värld som kan spekuleras ha gjort världen “mindre” och därmed att konflikterna på så sätt kommer närmare oss. Det kan troligtvis lika gärna grunda sig i att invasionen i Ukraina 2022 resulterade i en mer omfattande konflikt som faktiskt blev ett krig, vilket återigen gör att en jämförelse fallen emellan inte är det önskvärda i denna studien. Som diskuterat i avsnittet ovan

verkar nyhetsrapporteringen ha erhållit en utvecklad syn på hot och säkerhet, till exempel då år 2022:s rapportering i större grad låter diverse experter och representanter, utöver ministrar, få uttrycka sig vid diskussion om invasionens innebörd för Sverige. Bland andra får Migrationsverkets chef och försvarets överbefälhavare uttala sig om sina respektive områden, medan år 1968 istället utgår från statsminister, försvarsminister och oppositionspolitiker, och dessutom i en mindre utsträckning. Det kan säga oss något om vem man i samhället har förtroende för. Det säger oss också något om vems röst som får komma till tals och vem som därmed blir hörd, där media spelar en avgörande roll. En ökning i omnämmandet av innebörden för Sverige gör media till en betydande aktör.

Medias sätt att framhäva invasionens innebörd för Sverige mer år 2022 än 1968 kan inte minst tänkas påverka den allmänna opinionen och eventuella rädslan hos dess läsare. Enligt teorin om framing som lyfter att medias påverkan på allmänheten senare påverkar politiken kan, enligt detta synsätt, uppenbara sig inte minst i Sveriges aktuella Nato-ansökan. Pondera att invasionen i Ukraina inte hade omskrivits så pass mycket som det gjorts. I en svartvit värld hade således medias läsare kunnat tänkas blivit mindre påverkade av händelsen, och hade inte agerat för diverse politiska reformer, vilket skulle påverkat det politiska arbetet och responsen på händelsen. Så onyanserat ser det naturligtvis inte ut i realiteten, och politiska beslut fattas såklart både med och utan medias sätt att porträttera händelser. Däremot är innebörden den som ämnas att förmedlas, nämligen att medias rapportering om i det här fallet invasionens innebörd för Sverige, enligt framing, påverkar allmänheten som i sin tur får ytterligare effekter.

Rapporteringen vid båda tidpunkterna lyfter flyktingar som något att räkna med. Detsamma vad gäller att det skett någon typ av aktivitet från den hotande aktören inom svenskt territorium eller i Östersjöområdet. Rapporteringen vid båda tillfällena tyder på att det militära hotet om något är befintligt, till exempel genom diskussion om diverse beredskapsfrågor inom försvaret. År 2022 uttalas att hotbilden mot Sverige ökat, och diskussionen kring ett eventuellt medlemskap i Nato tyder på en hotbild att skydda sig från. År 2022:s rapportering redogör även för att hotet har expanderat till att bestå av fler aspekter, till exempel kärnvapenhot och desinformation. Även unga personer i Sverige uttrycks uppleva en oro över

situationen, vilket möjliggjorts genom sociala medier. Det visar att liberalpluralismens synsätt på säkerhet, som betonar att individens upplevelse av hot och säkerhet är det som bör tas hänsyn till, framträder i media genom dess rapportering om även de aspekterna som inte är direkt hotande mot staten Sverige.

5.3 Analys av andra aktörer

Precis som innebörden för Sverige har även omnämmandet av andra aktörer ökat. Från samtliga tidsperioder framgår det att omvärldens fördömande från diverse regeringschefer och makthavare, men även mellanstatliga organisationer, är något som lyfts fram. Teoribildningen om kollektiv säkerhet som utgår från att internationellt samarbete upprätthåller fred kan underbygga just varför detta sker. Varför en ökning har skett kan mycket väl ha att göra med EU:s tillkomst och ett ökat svenskt Nato-samarbete, som tillskriver den organisationen en större relevans i sammanhanget. Som presenterat i avsnittet 1.3.3 Tidigare forskning inom Sveriges utrikespolitiska linje går Sverige efter kalla krigets slut mot att i allt större grad uttrycka en samhörighet med Europa, vilket i studiens resultat visar sig avspeglas även i media, till exempel genom att lyfta EU-representanters uttalanden och EU:s aktioner och gensvar på händelsen, som att frysa tillgångar, stänga luftrum och sanktionera. Rapporteringen om Ukrainas presidents begäran att få ett medlemskap i EU efter intensifierade attacker från Ryssland tyder även det på att organisationen är en aktör av intresse. Viljan att vara en del av EU kan tänkas grunda sig i att man därmed blir en del av en organisation och kan således få ett ökat skydd eller stöttning. Detta till skillnad från år 1968 när i princip enbart FN är den enda aktör som framgår vara av relevans, och där dess brister framhävs, då det beskrivs vara en organisation av maktlöshet. Ett FN-ingripande beskrivs däremot vara det enda man kan göra och hoppas på. FN och dess säkerhetsråd omnämns också 2022, men framgår inte vara en huvudsaklig aktör på samma sätt.

Utvecklingen visar således att Sverige under 2022 i större grad betraktas vara "en del av något" (EU) till skillnad från 1968 när andra aktörer omnämns i en kontext där Sverige inte är delaktig, utan mer utav en betraktare. Tanken om kollektiv säkerhet framgår existera i medierapportering vid båda tillfällena, då länder genom en mellanstatlig organisation försöker förmedla sina åsikter och hoppas på

möjligheter att agera och förhindra. Vid 2022 års rapportering, som i en så stor utsträckning nämner EU, kan det däremot tyckas vara särskilt påtagligt. Att uppnå just fred i bemärkelsen att båda parterna helt plötsligt ska komma överens och inleda samarbeten är kanske inte direkt en realistisk förhoppning och verkar därför inte heller vara det tänkta utfallet med de genomförda åtgärderna, utan sanktionspaketet och övriga ingripande uttrycks hoppas ge effekter på Putin, Ryssland och armén i hopp om att göra förlusterna så pass stora att trupperna skulle dra sig tillbaka, eller åtminstone förbättra chanserna för förhandling.

Nato rapporteras 1968 följa utvecklingen, men inte så mycket mer än det, medan alliansen 2022 omnämns i en högre grad. Att till exempel invasionen i Ukraina vänt opinionen i Finland som tidigare varit emot ett medlemskap i alliansen, tyder på ett befintligt militärt hot som ett medlemskap kan skydda från.

6 Slutsats

Syftet med denna studie har varit att undersöka hur svensk media framställer säkerhetsdiskursen i sin rapportering vid en närliggande konflikt, och hur detta har utvecklats mellan 1968 och 2022. Med runt 70-100 nyhetsartiklar från respektive invasion som grund visar resultatet att hotet diskuteras i en allt större grad år 1968 än år 2022, och handlar övervägande om den militära aspekten av ett hot, till skillnad från 2022 som i en större utsträckning inkluderar situationens innebörd för Sverige och andra mellanstatliga aktörer, och påtalar andra typer av hot. Att tala om säkerhet visar sig år 2022 inte enbart handla om en militär konflikt eller väpnat angrepp, utan desinformation och sociala mediers möjliggörande att sprida rykten och skräck, som dessutom når den yngre publiken, visar sig som exempel även det vara ett hot man försöker skydda sig från. Utvecklingen i medias rapportering visar också en svensk anslutning till EU och Europa i stort, något som nu i efterhand nästan kunde ha förutspåtts i samband med den tidigare forskning som presenterades. Att man betraktar Europa efter kalla krigets slut som mer utav en helhet kan bidra till att förklara varför invasionens innebörd för Sverige diskuteras mer 2022 än 1968, utöver det faktum att invasionen i Ukraina var mer omfattande än den i Tjeckoslovakien.

Den hotande aktören beskrivs till stor del vara densamma (Ryssland, ryssar, ryska trupper) trots 50 år mellan respektive invasion. Detta förekom oftare än omnämnandet av Sovjetunionen vid 1968 års rapportering, och utgör därför en likhet händelserna emellan. Enligt teorin om framing kan medias upprepning av somliga ord eller uttryck komma att påverka publiken och dess inställning till något. Att Ryssland varit en hotande aktör i minst 50 års tid, förutsatt att medierapporteringen sett sig liknande mellan 1968 och 2022, kan tänka sig påverka de svenska lärarnas inställning till landet. Svårigheterna här blir därför att skilja på en potentiell inramning eller vad som är objektiv rapportering. Ryssland(/Sovjetunionen) var trots allt den invaderande aktören vid båda tillfällena.

Vidare är idén om kollektiv säkerhet mer framträdande 2022 än 1968 då ett kollektivt svar från det internationella samfundet omskrivs och verkar förväntas i större grad, jämfört med 1968.

Slutligen har likheter identifierats länderna emellan men säkerhetsdiskursen visar sig ha utvecklats mellan de två tidpunkterna till ett inkluderande av fler hot, fler aktörer och en större tro på kollektiv säkerhet.

6.1 Framtida forskning

Studiens resultat banar väg för fortsatt forskning inom området. Att jämföra olika mediekällors rapportering från till exempel Ukrainakriget kan skapa en ökad insikt inom i vilken utsträckning framing används, genom att betrakta och jämföra bild- och ordval. Lyfter till exempel en tidning EU eller Nato mer/mindre än den andra, och isåfall varför?

En undersökning om svensk medierapportering av en invasion genomförd av Ryssland jämförd med en invasion genomförd av ett land betraktat som en allierad med Sverige kan säga oss något om hur hot och säkerhet framställs, och huruvida dessa kan komma att skilja sig åt beroende på vem som är den hotande aktören.

Referenser

Digitala källor

Aftonbladet. 2016. *Om Aftonbladet*.

<https://www.aftonbladet.se/om-aftonbladet/a/LOIQ4/om-aftonbladet> (Hämtad 7 april)

Försvarsmakten. 2022. *Pressträff: Försvarsmaktens lägesuppdatering*. 31 mars.

[Video] <https://www.youtube.com/watch?v=u-CDA7HGDJc> (Hämtad 31 mars 2022)

Globalis. 2022. *Ukraina*. <https://www.globalis.se/Konflikter/Europa/ukraina>

(Hämtad 11 maj)

Kantar Sifo. 2021. *ORVESTO® Konsument*.

https://www.kantarsifo.se/sites/default/files/reports/documents/rackviddsutveckling_orvesto_konsument_2012_2_-_2021_2.pdf (Hämtad 22 april)

Nationalencyklopedin. 2022 [a]. *Pragvåren*.

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/pragv%C3%A5ren> (Hämtad 16 maj)

Nationalencyklopedin. 2022 [b]. *Svenska Dagbladet*.

<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/svenska-dagbladet> (Hämtad 22 april)

Regeringskansliet. 2019. *Sveriges väg till EU-medlemskap*. 17 maj.

<https://www.regeringen.se/sa-styrs-sverige/regeringens-arbete-pa-eu-niva/sveriges-veg-till-eu-medlemskap/> (Hämtad 22 april)

Svenska Dagbladet. 2022. *Om Svenska Dagbladet*.

<https://kundservice.svd.se/omsvd/> (Hämtad 7 april)

Sveriges Radio. 2013. *Pragvåren stoppas när ryska tanks väller in 1968*. 20 augusti. <https://sverigesradio.se/artikel/5621856> (Hämtad 16 maj)

Sveriges Radio. 2022. *Experten: Finns fördelar och nackdelar med att gå med i NATO*. 6 april.
<https://sverigesradio.se/artikel/experten-finns-fordelar-och-nackdelar-med-att-ga-med-i-nato> (Hämtad 22 april)

Sveriges Riksdag. 2021. *Medlem i EU*.
<http://eu.riksdagen.se/vad-ar-eu/medlem-i-eu/#> (Hämtad 15 maj)

SVT Nyheter. 2008. *Tjeckoslovakien 1968 - Hoppet släcktes i Prag*. 21 augusti.
<https://www.svt.se/nyheter/utrikes/tjeckoslovakien-1968-hoppet-slacktes-i-prag>
(Hämtad 16 maj)

SVT Nyheter. 2022. *Ryssland invaderar Ukraina*. 25 februari.
<https://www.svt.se/nyheter/utrikes/ryssland-invaderar-ukraina> (Hämtad 31 mars 2022)

Säkerhetspolitiska utredningen. 2002. *Fred och säkerhet* (SOU 2002:108).
Stockholm: Utrikesdepartementet.
<https://www.regeringen.se/contentassets/996575b3f6004b8491c2911257c6ed0c/kapitel-5-och-6> (Hämtad 22 april)

Utrikesmagasinet. 2018. *Invasionen 1968 het potatis för Moskvavänliga politiker*.
30 augusti.
<https://www.ui.se/utrikesmagasinet/analyser/2018/augusti/invasionen-1968-het-potatis-for-rysslandsvanliga-politiker/> (Hämtad 16 maj)

Litteratur

Alvehus, Johan. 2019. *Skriva uppsats med kvalitativ metod: En handbok*. 2 uppl.
Stockholm: Liber.

Bergström, Göran – Boréus, Kristina. 2012. Samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys. I Bergström, Göran – Boréus, Kristina (red.). *Textens mening och makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 3 uppl. Lund: Studentlitteratur, s.12-48.

Brommesson, Douglas. 2007. *Från Hanoi till Bryssel: Moralsyn i deklarerad svensk utrikespolitik 1969-1996*. Stockholm: Santérus.

Entman, Robert M. 1991. Framing U.S. Coverage of International News: Contrasts in Narratives of the KAL and Iran Air Incidents. *Journal of Communication* 41(4): s.6-27. doi: 10.1111/j.1460-2466.1991.tb02328.x.

Esaiasson, Peter – Gilljam, Mikael – Oscarsson, Henrik – Wängnerud, Lena. 2012. *Metodpraktikan*. 4 uppl. Stockholm: Norstedts Juridik.

Hough, Peter. 2018. *Understanding Global Security*. 4 uppl. London: Routledge.

Hsieh, Hsiu-Fang – Shannon, Sarah E. 2005. Three Approaches to Qualitative Content Analysis. *Qualitative Health Research* 15(9): s.1277-1288. doi: 10.1177/1049732305276687.

Lundman, Berit – Hällgren Graneheim, Ulla. 2008. Kvalitativ innehållsanalys. I Granskär, Monica – Höglund-Nielsen, Birgitta (red.). *Tillämpad kvalitativ forskning inom hälso- och sjukvård*. Lund: Studentlitteratur, s.159-172.

Reese, Stephen D. 2001. Prologue - Framing Public Life: A Bridging Model for Media Research. I Reese, Stephen D. – Gandy, Jr., Oscar H. – Grant, August E. (red.). *Framing Public Life - Perspectives on Media and Our Understanding of the Social World*. New York: Routledge, s.7-31. doi: 10.4324/9781410605689.

Strömbäck, Jesper. 2008. Four Phases of Mediatization: An Analysis of the Mediatization of Politics. *The International Journal of Press/Politics* 13(3): s.228-246. doi: 10.1177/19401612083190979.

Tunander, Ola. 1999. The Uneasy Imbrication of Nation-State and NATO: The Case of Sweden. *Cooperation and Conflict* 34(2): s.169-203.

Tidningsartiklar

Svenska Dagbladet. 1968-08-22 [a]. *Sovjets man läxades upp.*

Svenska Dagbladet. 1968-08-22 [b]. *Ryssarna har arresterat Dubcek.*

Svenska Dagbladet. 1968-08-22 [c]. *Praghändelserna och försvaret i O:nas frågor till Holmberg.*

Svenska Dagbladet. 1968-08-22 [d]. *Johnson uppmanar Sovjet dra hem trupperna "En återgång till det kalla kriget".*

Svenska Dagbladet. 1968-08-22 [e]. *FN:s säkerhetsråd samlat - Från ordduell USA-Sovjet.*

Svenska Dagbladet. 1968-08-24 [a]. *Storstrejk lamslog Prag - Röda armén stramar åt.*

Svenska Dagbladet. 1968-08-24 [b]. *Beredskapshöjande åtgärder - Permissioner indragna.*

Svenska Dagbladet. 1968-08-24 [c]. *Ökad aktivitet i Östersjön - Övningar och "spaningsberedskap".*

Svenska Dagbladet. 1968-08-25. *Kompromissrykte i Moskva - Dubcek med i förhandlingarna - Ockupanterna till toppmöte.*

Svenska Dagbladet. 2022-02-25 [a]. *Ryssland invaderar Ukraina: "En vändpunkt i europeisk historia.*

Svenska Dagbladet. 2022-02-25 [b]. *Utvisningarna till Ukraina stoppas.*

Svenska Dagbladet. 2022-02-25 [c]. *Dagarna som slutade i krig: "Föreslår du förhandling?"*

Svenska Dagbladet. 2022-02-26. *Sverige och Finland aktiverar fördjupat samarbete - med Nato.*

Svenska Dagbladet. 2022-02-27 [a]. *Ex-komikern trotsar den ryska krigsmakten.*

Svenska Dagbladet. 2022-02-27 [b]. *Strålningsrisken i Sverige bedöms låg.*

Svenska Dagbladet. 2022-03-01 [a]. *Hur stoppar man kriget i Ukraina?*

Svenska Dagbladet. 2022-03-01 [b]. *Rekordlångt motstånd mot Nato-medlemskap.*

Svenska Dagbladet. 2022-03-01 [c]. *Attack mot Charkiv under möte mellan Ryssland och Ukraina.*

Svenska Dagbladet. 2022-03-02 [a]. *Överbefälhavaren: "Riskerna och hotet mot Sverige har ökat".*

Svenska Dagbladet. 2022-03-02 [b]. *Kritik mot ryskt tv-förbud - "Censur stoppar journalistik".*

Svenska Dagbladet. 2022-03-03 [a]. *Säpochefen: Ryska diplomater ett hot.*

Svenska Dagbladet. 2022-03-03 [b]. *Enighet om stärkt försvar: "Handlar om tiotals miljarder".*

Svenska Dagbladet. 2022-03-03 [c]. *Spaden viktigare än jodtabletterna.*